

Welkom

Kom, kom, wie je ook bent. Schande is hier onbekend.

Al zwoer je duizend eden, die je keer op keer weer brak.

Kom, blijf komen, kom.

Dolende, ootmoedige, onthechte vreemdeling, kom.

Kom, kom, wie je ook bent.

Zwerver, minnaar, liefhebber van het heengaan. Het maakt niet uit.

Wij zijn geen karavaan van de wanhoop.

Kom, al heb je je belofte al duizend keer gebroken.

Kom, kom, kom opnieuw, kom.....

Jalaluddin Rumi (1207-1273)

Zingen: Psalm van David (VL 344)

Inleiding

Vandaag weer een psalmviering over een van de psalmen: vandaag Psalm 101.

Er zijn veel verschillende psalmvertalingen van de Hebreeuwse grondtekst. Niet alleen in veel talen, maar ook veel in het Nederlands. De Statenvertaling was niet de eerste bijbelvertaling in het Nederlands, maar is wel een heel bepalende vertaling geweest, die eeuwenlang in gebruik is geweest. De meest recente vertaling is op 11 oktober gepresenteerd. Het is een verbeterde versie van de Nieuwe Bijbelvertaling. Een vertaling moet de grondtekst weergeven in het Nederlands. Maar in welke mate moet de vertaling tegemoet komen aan de lezer? Want de grondtekst is lang niet altijd gemakkelijk in hedendaags Nederlands weer te geven. Hedendaags Nederlands is er voor onze cultuur in onze tijd. Maar de grondtekst is afkomstig uit een heel andere cultuur en tijd. Wij zullen ons dus altijd in moeten spannen om de taal, de cultuur en de tijd te begrijpen. Dat is zeker niet eenvoudig. De wetenschappen willen ons hierin hulp geven. Maar de geschiedenis-wetenschap plaatst de tekst en de woorden in een wereldbeeld dat sterk bepaald wordt door onze visie op de geschiedenis en antropologie en geologie. Maar brengt ze wel genoeg inzicht mee in de denk- en ervaringswereld die de achtergrond vormt van de tekst? Wat weten wij van de religieuze ervarings- en denkwereld van vroeger? Hoe begrepen mensen toen openbaringservaringen, of ontmoetingen met engelen en goden? Als we deze psalmen lezen welke ervaringen verwoordt de psalmdichter dan? Kunnen we de rode draad vinden om de psalm vanuit zijn geheel te begrijpen? Daarom gebruik ik zelf graag vertalingen die dicht bij de grondtekst blijven. Vandaar mijn voorkeur voor de Naardense vertaling van de psalmen. Vertalingen die hedendaags Nederlands gebruiken zijn op het eerste gehoor veel gemakkelijker te begrijpen, maar de vertalers hebben de moeilijk te begrijpen passages vaak zo vertaald als in hun begrip van de tekst past. Maar is dat het juiste begrip? Is dat geen dwaalspoor? In de overweging zal ik een voorbeeld geven aan de hand van psalm 101.

Zingen: Hoor, maar ik kan niet horen (VL 527)

Schriftelezing: Psalm 101 vrij (Huub Ooterhuis 150 psalmen vrij)

Zingen: Voor het licht (VL 569)

Schriftelezing: [Psalm 101 \(Naardense vertaling\)](#)

Zingen: Uit staat en stand (VL 759)

Overweging

'Ik ga zingen' met die woorden opent psalm 101. Waar gaat een mens van zingen? Van wat hem vervult, waar zijn hart vol van is, daar loopt zijn mond van over. Van 'Vriendschap en recht'! Van trouw en liefde kun je ook zeggen, want vriendschap is trouw en liefde. En van recht: van wat goed is, in balans is. En: ik ga zingen voor u, Ene, Levende, God. Voor u maak ik muziek. De hele psalm door blijft deze ik aan het woord. Er wordt niets door een ander over hem of haar gezegd. Dat is voor de psalmen een bijzonder perspectief, dit volgehouden ik-perspectief. Dat komt zelden voor. Ik heb het over mijzelf, ik kijk naar mijn daden en denken en gevoelens. Het is overigens niet zo'n lange psalm, dus het is geen langdurig navelstaren.

'Ik zal acht slaan op een weg die gaaf is, wanneer komt gij tot mij? Ik wil wandelen in de gaafheid van mijn hart, in het binnenste van mijn huis.' Gaaf is hier een mooi woord, omdat het hart een gaaf orgaan is. Het beeld van een gaaf, glad, prachtig gevormd hart dat het binnenste is van het lichaam, het huis waarin je woont met jouw ik-wezen. Waar het bloed door stroomt en in beweging brengt. Het bloed dat door heel je lichaam stroomt, zoals je hele lichaam hoort bij wat je ik noemt.

Maar in het hart vormen zich de menselijke neigingen, verlangens die je ten goede en ten kwade kunnen voeren. Daarom wil deze ik zich richten op een weg die gaaf is, die goed is.

Daarna volgen in de volgende drie verzen van de psalm waar deze ik zich verre van wil houden, het kwaad wat hij afwijst: Ik verbind mij niet aan een woord van Belial. Dat is mogelijk een vervloeking, een verraderlijke spreuk om vriend of vijand te treffen, In psalm 41:9 staat 'een woord van Belial is in hem uitgegoten, nu hij is gaan liggen, zal hij niet meer opstaan.' Andere vertalingen hebben het niet over een woord van Belial. Buber vertaalt het als een lage of snode zaak. (ruchloses Ding)

Verder noemt de psalm: 'het doen van afvalligen heb ik altijd gehaat, op mij heeft het geen vat. Laat een vals hart van mij wijken, kwaad wil ik niet kennen, Wie heimelijk lastert over zijn naaste, hem laat ik zwijgen, hovaardige ogen en een gezwollen hart kan ik niet uitstaan!' Deze uitdrukkingen lijken het kwaad van buiten op hem af te laten komen, maar deze strijd tussen goed en kwaad speelt zich af in zijn hart. Het is een innerlijke strijd. Die heimelijk lastert over zijn naaste is een innerlijke stem, die hem aanspreekt met verdachtmakingen. Wie is er niet gevoelig voor het eigen oordeel over zijn naaste? Maar wij zijn al snel overtuigd dat we weten hoe het zit.

'Mijn ogen zijn in dit land bij de getrouwen, dat die bij mij willen zitten, een die wandelt op een weg die gaaf is, hij mag bij mij dienstdoen.' Uit dit 'hij mag bij mij dienstdoen', hebben vertalers en uitleggers onder meer van de Nieuwe Bijbelvertaling en van de Bijbel in Gewone Taal een ondersteuning gelezen van de gedachte dat deze psalm van David de woorden van koning David zelf zouden zijn. En het huis waar het in deze psalm over gaat wordt dan vertaald als het 'paleis' van koning David. Mijn bezwaar daartegen volgt uit de volgende verzen:

'Nooit zal zetelen in het binnenste van mijn huis een dader van bedrog, een spreker van leugens,.. In de ochtenden breng ik tot zwijgen alle boosdoeners in dit land, zal ik uitsnijden uit de stad van de Ene alle bedrivers van onheil.'

Als dit de woorden zijn van koning David zijn dan wordt er voor deze misdadigers verbanning uit Jeruzalem aangekondigd, of verminking of executie. Ik herinner me de geschiedenis van

David die Bathseba begeerde. Dan lijken me deze teksten in de mond van David nogal vals klinken.

Mij lijkt dat deze psalm niet als een proclamatie van koning David moet worden gelezen, maar als een beeldende uitdrukking van de innerlijke strijd die een mens moet voeren om het goede in het leven te doen en het kwade te mijden. De innerlijke stemmen krijgen hun gestalte als in de wereld om ons heen. Deze strijd moeten we dagelijks voeren. Er is geen definitieve overwinning te behalen. Altijd weer moeten we onszelf onderzoeken door welk kwaad wij ons laten inspireren. Zulke gedachten moeten wij uit ons zien te verwijderen. In ons hart moeten we daar geen ruimte voor laten.

In Mattheus in de zaligsprekingen zegt Jezus: 'Zalig zijn de reinen van hart, omdat zij God zullen zien. Deze reinheid van hart is het resultaat van een innerlijke strijd, zoals hier in psalm 101 wordt uitgedrukt. In ons hart moet alleen plaats zijn voor wat zuiver is, wat rechtvaardig is, wat gaaf is, zodat wij in ons hart de Ene kunnen ontvangen of ontmoeten.

Zoals psalm 1 het geheel van de 150 psalmen opent en zoals daarin het geheel van de psalmen klinkt, zo opent psalm 101 de laatste 50 psalmen en laat daarin op andere wijze opnieuw psalm 1 weerklinken. Net als in Psalm 1 gaat het in psalm 101 over de keuze tussen goed en kwaad. In psalm 1 wordt de mens beschreven die het goede kiest en het kwade ver van zich houdt. In psalm 101 is deze mens aan het woord. Hij of zij zet zich in om het goede te doen en het kwade tegen te gaan. Dat is een dagelijkse innerlijke strijd. Nooit is het kwade te overwinnen als een menselijke tegenstander. In psalm 1 wordt van deze mens gezegd dat het hem goed zal gaan en dat hij zal zijn als een boom met altijd voldoende water. Zo niet een mens die het kwade doet. Die zal zijn als kaf, een zuchtje wind waait het weg. In psalm 101 verwacht de mens die het goede doet dat hij God zal mogen ontmoeten. Wanneer komt Gij tot mij? Wanneer mag ik u ontmoeten? Voor een ontmoeting, voor een intense ontmoeting, waarin ik een Gij ontmoet, zoals Buber beschrijft in zijn boek Ik en Gij, stem ik mij af op de ander, ik open mij, maak mentaal een open ruimte, ik open mijn hart.

Huib Oosterhuis heeft in zijn psalmen vrij Psalm 101 geaccentueerd met een opening en een slot 'En weer zingen, maar nu zo zacht mogelijk' en 'En weer zingen, ook nu zo zacht mogelijk' Ik vroeg me af waarom hij dat 'zo zacht mogelijk' gebruikt. Mogelijk is dit het antwoord: Wie kan zijn hart zuiver, transparant houden? Niemand die hoogmoedig is, niemand die zijn hart laat zwellen, slaagt daarin. Ik denk dat deze strijd voor een zuiver hart tot een grote bescheidenheid leidt. Dan zing je niet luidkeels, maar zacht en zuiver.

Tot slot nog een persoonlijke toevoeging. Ook ik worstel met goed en kwaad in mijn dagelijks leven. Ik wil graag het goede doen, sociaal zijn, rechtvaardig en liefdevol. Maar daar slaag ik lang niet altijd in. Ik vind het heel lastig om in de spiegel te kijken en mijn eigen gedrag onder ogen te zien. Als iets niet goed gaat, zijn er veel uitvluchten en oogkleppen om langs het pijnpunt weg te kijken. Dan durf ik ook niet te zingen, maar dan meer van schaamte. Maar gelukkig is er van tijd tot tijd een botsing met een spiegel. Dan voel ik de pijnpunten. Dat helpt om ze te zien. Daarna kan ik weer zingen, zachtjes, dat wel.

Zingen: Veel te laat (VL 226)

Voorbeden

Wij bidden U God om in onszelf
een stem van stilte te mogen horen
zodat ons zwijgen zich mag vullen
met uw aanwezigheid
Doorbreek onze woordenstroom
onze gedachten die ons beheersen
Maak ons leeg en ontvankelijk
zodat stilte
die sprekender is dan onze woorden
ons in bezit mag nemen

(naar: Gerard Zuidberg)

Zinngen: Tafellied: Sacrament van hoop (VL 674)

Breken en delen

Zingen: Onze VaderMAP 119

Actie, reactie, collecte

De collecte is bestemd voor Straatpastoraat

De herberg

Ons mens-zijn is een soort herberg:
elke ochtend weer een nieuw bezoekje.

Een vreugde, een depressie, een benauwdheid,
een flits van inzicht komt
als een onverwachte gast.

Verwelkom ze: ontvang ze allemaal gastvrij!
Zelfs als er een menigte verdriet binnenstormt,
Die met geweld je hele huisraad kort en klein slaat.

Behandel dan toch elke gast met eerbied.
Misschien komt hij de boel ontruimen
om plaats te maken voor extase.

De donkere gedachte, schaamte, het venijn,
ontmoet ze bij de voordeur met een brede grijns
en vraag ze om erbij te komen zitten.

Wees blij met iedereen die langskomt.

De hemel heeft ze stuk voor stuk gestuurd
om jou als raadgever te dienen.

Rumi 1207-1273

Zingen: Als ik omkeer (Klankbord van Stilte 48)